MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF -- AGENT PRESIDENT DAVID SCICLUNA

Seduta tal-15 ta' Ottubru, 2008

Appell Kriminali Numru. 83/2008

Il-Pulizija

v.

Norman Lowell

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba mill-Pulizija Ezekuttiva kontra Norman Lowell talli b'diversi atti maghmulin minnu ukoll jekk fi zminijiet differenti li jiksru l-istess dispozizzjoni tal-ligi:

(1) Fir-Rabat Malta, nhar it-3 ta' April 2006, uza kliem jew imgieba ta' theddid, abbuzivi jew insolenti, jew xort'ohra gab ruhu b'dan il-mod bil-hsieb li b'hekk iqajjem mibeghda razzjali jew b'hekk johloq il-probabbilita` li, meta wiehed iqis ic-cirkostanzi kollha, titqajjem mibeghda razzjali;

(2) Fil-Qawra limiti ta' San Pawl il-Bahar, nhar-it 8 ta' Mejju 2006 uza kliem jew imgieba ta' theddid, abbuzivi jew insolenti, jew xort'ohra gab ruhu b'dan il-mod bil-hsieb li b'hekk iqajjem mibeghda razzjali jew b'hekk johloq il-probabbilita` li, meta wiehed iqis ic-cirkostanzi kollha, titqajjem mibeghda razzjali;

(3) Bejn Dicembru 2003 u s-27 ta' Marzu 2006 permezz ta' artikolu bit-titolu 'Coming Cataclysmic Crisis' uza kliem jew imgieba ta' theddid, abbuzivi jew insolenti, jew xort'ohra gab ruhu b'dan il-mod bil-hsieb li b'hekk iqajjem mibeghda razzjali jew b'hekk johloq il-probabbilita` li, meta wiehed iqis ic-cirkostanzi kollha, titqajjem mibeghda razzjali;

(4) Fil-Qawra limiti ta' San Pawl il-Bahar, nhar-it 8 ta' Mejju 2006 uza kliem, ghemil jew gesti li jingurjaw, jew jinsulentaw jew imaqdru lill-persuna tal-President ta' Malta;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tas-27 ta' Marzu 2008 li permezz taghha dik il-Qorti sabet lill-imsemmi Norman Lowell hati tal-akkuzi migjuba kontra tieghu u, wara li rat l-artikoli 18, 72, 82A(1)(2), 31, 32, 20 u 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, ikkundannatu ghal piena karcerarja ta' sentejn pero` bl-applikazzjoni ta' l-artikolu 28A tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, issospendiet l-operat taghha ghal perijodu ta' erba' snin u ghall-hlas ta' multa ta' hames mitt euro (€500). Il-Qorti kkundannatu wkoll ihallas l-ispejjez involuti fil-hatra ta' l-espert Dottor Stephen Farrugia Sacco fl-ammont ta' tmienja u tletin euro (€38) u dan fi zmien xahar mid-data tas-sentenza appellata u, fin-nuqqas, tali somma tigi konvertita fi prigunerija bir-rata ta' gurnata habs [*recte:* prigunerija] ghal kull €11.65 dovuta;

Rat ir-rikors ta' appell ta' l-imsemmi Norman Lowell pprezentat fit-8 ta' April 2008 li permezz tieghu talab li din il-Qorti thassar is-sentenza appellata kif mitlub fl-istess rikors ta' appell jew tibdilha kif mitlub fl-istess rikors ta' appell;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Din il-Qorti sejra l-ewwelnett tikkunsidra l-pregudizzjali sollevata mill-Avukata Dottor Nadine Sant ghall-Avukat Generali fl-udjenza tat-2 ta' Lulju 2008. F'dik l-udjenza giet sollevata l-pregudizzjali tan-nullita` tar-rikors ta' appell ghar-raguni li l-paragrafi 1 sa 4 tar-rikors ma jindikawx liema huma l-imputazzjonijiet li taghhom l-appellant instab hati filwaqt illi l-paragrafi 5 sa 8 li jittrattaw il-fatti fil-qosor jindikaw biss x'inhuma l-akkuzi u ghalhekk ma jaghtux stampa ta'dak li wassal ghall-kaz u dan kontra dak li jiddisponi l-artikolu 419 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta. Il-partijiet inghataw l-opportunita` li jipprezentaw noti ta' osservazzjonijiet dwar jekk ir-rikors ta' appell jissodisfax ir-rekwiziti skond l-artikolu 419(1) ta' l-imsemmi Kap. 9.

In effetti b'tali pregudizzjali l-Avukat Generali qed jeccepixxi n-nullita` tar-rikors ta' appell a bazi ta' dak li jipprovdi l-Artikolu 419(1)(a) tal-Kodici Kriminali:

"419(1): Ir-rikors, barra mill-indikazzjoni komuni ghall-atti gudizzjarji, ghandu jkun fih, taht piena ta' nullita` -
(a) il-fatti fil-qosor;
(b) ir-ragunijiet ta' l-appell;
(c) it-talba ghat-tahsir jew ghat-tibdil tas-sentenza tal-qorti inferjuri."

Issa, fil-kaz in dizamina, il-paragrafi 5 sa 8 taht it-titolu **"A. Il-Fatti fil-Qosor"** fir-rikors ta' appell, huma mqassma kif ser jinghad. Fil-paragrafu numru 5 jirriproduci l-imputazzjonijiet. Fil-paragrafu numru 6 jirrikapitola l-imputazzjonijiet b'dan il-mod: *"Illi mela l-qofol ta' dawn it-tliet akkuzi bhala fatti huma li l-imputat appellanti kellu l-hsieb li jqajjem mibeghda razzjali jew b'hekk johloq il-probabilita` li, meta wiehed iqis ic-cirkostanzi kollha, titqajjem mibeghda razzjali kwantu ghall-ewwel tliet akkuzi; filwaqt illi kwantu ghar-raba' akkuza li ntuza xi*

kliem, eghmil jew gesti li ngurjaw, jew insulentaw jew maqdru lill-persuna tal-President ta' Malta". Fil-paragrafu numru 7 jirrepeti fil-qosor dak li kien diga` qal fil-paragrafi preliminari, u cioe` li nstab hati ta' l-akkuzi kollha u gie kkundannat anke ghal multa u ghall-hlas ta' l-ispejjez ta' l-espert. Fil-paragrafu numru 8 mbaghad jghid b'mod konciz: *"Illi dawn mela huma l-fatti fil-qosor"*.

Isegwu tmien ragunijiet ta' l-appell esposti u elaborati fuq firxa ta' tnejn u hamsin pagna u nofs segwiti minn tlieta u ghoxrin talba – li setghu jigu koncizi anke f'talba wahda jew tnejn.

Kif inhu risaput, din il-Qorti tipprova ssalva l-atti u ma tiddikjarax rikors ta' appell bhala null fejn dan ikun possibbli, imqar bi ftit tigbid entro l-limiti permessi mill-ligi, ghax ikun gie sodisfatt il-minimu ta' dak li hu rikjest ghall-finijiet tas-subartikolu (1) ta' l-Artikolu 419 imsemmi – ara f'dan is-sens **Il-Pulizija v. Robert Spiteri et** App. Krim. 30/4/1990, **Il-Pulizija v. Joseph Tabone** App. Krim. 14/9/2007, u **Il-Pulizija v. George Galea** App. Krim. 15/2/2008.

Din is-sitwazzjoni hi simili ghal kaz iehor deciz fil-25 ta' Awissu 2008 fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Carmel Cauchi et** minn din il-Qorti diversament presjeduta fejn il-fatti fil-qosor kienu limitati ghal semplici ripetizzjoni ta' l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-appellanti f'dak il-kaz u fejn inghad ukoll biex ma gewx imputati l-appellanti. Fis-sentenza taghha l-Qorti qalet hekk :

"Din il-Qorti, pero`, ma tistax iggebbed il-ligi b'tali mod li tispicca tmur kontriha u kontra kif l-istess ligi giet kostantement interpretata. Il-legislatur ikkommina n-nullita` fil-kaz ta' karenza tal-fatti fil-qosor, tar-ragunijiet ta' l-appell u tat-talba ghax dawn il-htigijiet huma <u>essenzjali</u> biex jiddelineaw il-konfini tad-dibattitu u jistradaw mill-ewwel fuq il-binarji korretti il-kawza fl-appell. Kif gie ritenut fis-sentenza *Il-Pulizija v. Robert Caligari Conti* App. Krim. 10/12/1996:

" 'Kif gie ritenut minn din il-Qorti fis-sentenza taghha tal-5 ta' Gunju 1996 fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija v. Nicholas Mallia, bil-fatti fil-qosor wiehed jifhem il-fatti saljenti tal-kaz, esposti b'mod car izda konciz, u b'tali mod li kemm l-intimat kif ukoll il-Qorti jkunu jistghu ***mal-ewwel*** ***jaqbdu x'inhuma l-fatti kif allegati mill-istess appellant. Ma jkunx sodisfatt il-vot tal-ligi jekk dawn il-fatti jkunu sparpaljati 'l hawn u 'l hinn b'mod li wiehed irid joqghod jistad ghalihom biex forsi jindividwahom (ara Il-Pulizija v. Emmanuel Bonnici App. Krim. 5/10/1990) jew jekk ikunu maghguna mal-aggravji. Bhalma l-indikazzjoni ta' l-aggravji ma tistax issir b'semplici referenza ghall-fatti (Il-Pulizija v. Arthur Gatt App. Krim. 6/9/1982), hekk ukoll il-fatti jridu jkunu esposti indipendentement mill-aggravji, liema aggravji jistghu jkunu kemm fuq punti ta' fatt kif ukoll fuq punti ta' dritt, sostantiv jew procedurali.'***

"(ara wkoll *Il-Pulizija v. Cornelius M. Scifo Diamantino* App. Krim. 5/3/1992 u *Il-Pulizija v. Joseph Said* App. Krim. 25/7/1994)."

Is-sentenza msemmija fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Joseph Said** moghtija fil-25 ta' Lulju 1994 (Vol. LXXVIII.v.304) giet iccitata b'approvazzjoni minn din il-Qorti kif presjeduta fis-sentenza taghha tat-13 ta' Jannar 2006 fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Angelo Muscat**. Fis-sentenza **Il-Pulizija v. Joseph Said** intqal hekk:

"Il-gurisprudenza ormai kopjuza dwar in-nullita` tar-rikors ta' l-appell minhabba karenza tar-rekwizit tal-fatti fil-qosor, ma hix gurisprudenza bbazata fuq formalizmu jew inflessibilita` procedurali, izda gurisprudenza bbazata fuq interpretazzjoni ragjonevoli tal-imsemmi dispost tal-ligi .... Il-principji stabbiliti … jinsabu rispekkjati f'sentenzi aktar recenti bhal, per ezempju, 'Il-Pulizija v. Lawrence Zammit u Paul Spiteri', 25 ta' Lulju 1986, 'Il-Pulizija v. Alfred Debono', 23 ta' April 1992 u 'Il-Pulizija v. Julian Bonello', 14 ta' Mejju 1992, ilkoll appelli kriminali, jistghu jigu riassunti fis-segwenti tliet propozizzjonijiet: (1) li r-rikors ghandu jkun fih

espozizzjoni tal-fatti saljenti u essenzjali tal-kawza, esposti b'mod car u komplet, b'mod li l-kontroparti tkun tista' tifhem fuqhiex ghandha tiddefendi ruhha jew tittratta, u b'mod li din il-Qorti tkun tista' ssegwi sewwa l-isvolgiment tal-kaz u tillimita d-dibattitu ghal dak li hu bzonnjuz u tirrikjedi l-iskjarimenti mehtiega; (2) illi ghalhekk ma jkunx sodisfatt il-vot tal-ligi jekk il-fatti jkunu sparpaljati b'mod li wiehed irid joqghod jistad ghalihom biex forsi jindividwahom; u (3) li certament mhux il-kompitu tal-Qorti li toqghod tipprova tispigola l-fatti mill-aggravji jew vice-versa."

Inoltre fl-Appell Kriminali **Il-Pulizija v. Vincent Fenech** deciz fis-17 ta' Ottubru 1997, intqal li ghalkemm il-Qorti:

"tfahhar kull sforz li jsir biex fl-atti gudizzjarji tigi kkoltivata l-prassi ta' l-ekonomija tal-kliem, hu evidenti li tali ekonomija ma tistax tkun a skapitu tas-sens u l-iskop guridiku ta' l-att in kwistjoni, cioe` ma tistax tkun ekonomija tali li ggib fix-xejn u tirrendi inoperattiv u bla sens dak l-att".

Il-Qorti taghmel referenza ghal gurisprudenza kopjuza li kollha tindika li fejn ikun hemm il-karenza tal-fatti fil-qosor, dan ghandu jwassal ghan-nullita` tar-rikors ta' l-appell sija jekk dan ikun ta' l-imputat u sija jekk ikun ta' l-Avukat Generali – ara, fost ohrajn, **Il-Pulizija v. Anthony Gafa`**, 15 ta' Gunju 2001, **Il-Pulizija v. Charles Mangion et**, 1 ta' Ottubru 2003, **Il-Pulizija v. Herman McKay et**, 7 ta' Jannar 2004, **Il-Pulizija v. Tarcisio Gatt**, 22 ta' Jannar 2004, **Il-Pulizija v. Gaetano Bonnici**, 18 ta' Marzu 2004, **Il-Pulizija v. Luke V. Gauci**, 25 ta' Marzu 2004, **Il-Pulizija v. Paul Abela et**, 27 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija v. Emanuel Gauci**, 10 ta' Gunju 2004, **Il-Pulizija v. Abdul Salam Tumy Al Forgni**, 22 ta' Marzu 2005.

Fil-kaz in dizamina, ma jistax jinghad, minn dak li ntqal dwar il-paragrafi 5 sa 8 tar-rikors ta' appell, li l-appellant espona l-fatti tal-kawza. Huwa espona semplicement l-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu. Meta, kif wiehed jista' josserva mhux biss mill-imputazzjonijiet kif dedotti izda anke minn ezami superficjali ta' l-atti, li hawn si tratta

ta' diskorsi li saru f'zewg okkazjonijiet separati mill-appellant, li dawn id-diskorsi saru f'postijiet differenti u quddiem udjenza, u li dawn id-diskorsi gew iffilmjati u trazmessi fuq *website* partikolari, ta' artikolu li nkiteb mill-appellant u tqieghed fuq l-*internet*, ta' kontenut ta' partijiet minn dawn id-diskorsi u artikolu li allegatament iqajjmu mibeghda razzjali u ta' kliem f'wiehed mid-diskorsi li allegatament kien ingurjuz lejn il-President ta' Malta, b'ebda tigbid ta' l-immaginazzjoni jew tar-regoli ta' l-ermenewtika legali ma jista' jinghad li l-paragrafi taht it-titolu "Fatti fil-Qosor" fir-rikors ta' appell "[jitfghu] dawl dwar x'kien gara jew ma garax li ta lok ghal din il-kawza" (**Il-Pulizija v. Cornelius M. Scifo Diamantino** *supra*). Fil-fatt dawn il-paragrafi huma neqsin ghal kollox mill-fatti li taw lok ghal din il-kawza. Ir-ragunijiet elaborati u r-retorika kultant uzata fil-bqija tar-rikors ta' appell ma jaghmlux tajjeb ghal dan in-nuqqas fatali fir-rikors ta' appell. Jigifieri meta r-rikorrent ittratta l-fatti fil-qosor, l-ekonomija fil-kliem li uza – kuntrarjament ghal meta ttratta l-aggravji – gabet fix-xejn u rrendiet inoperattiv u bla sens l-istess rikors[1]. Hawn ghandna rikors li huwa null *ex lege* u tali nullita` hi materja ta' ordni pubbliku tant li sahansitra tista' tigi sollevata mill-Qorti *ex officio*.[2]

Din il-Qorti ma tistax l-anqas ma tinnotax ghal kull bwon fini illi meta l-appellant wasal ghall-ahhar disa' talbiet tieghu huwa talab it-tibdil tas-sentenza meta proprjament kellu jitlob it-tahsir tas-sentenza peress illi f'dawk id-disa' talbiet qieghed bazikament jitlob li jigi mehlus mill-imputazzjonijiet dedotti kontra tieghu u mill-piena nflitta fuqu. Bhalma korrettement josserva l-appellant fin-nota ta' osservazzjonijiet tieghu, hemm kliem li jintuzaw indiskriminatament. Hekk, filwaqt li l-ligi tghid li persuna tista' titlob "it-tibdil" ta' sentenza tal-qorti inferjuri, jistghu jintuzaw ukoll il-kliem "tvarja" jew "tirriforma". Mill-banda l-ohra, jekk persuna tkun trid titlob "it-tahsir" ta' sentenza, il-Qorti tista' tintalab li "thassar", jew "tirrevoka" jew "tannulla" jew "tikkancella" s-sentenza ta' l-ewwel Qorti. Dak li ma jistax isir hu li fejn trid tintalab "it-tahsir", "ir-

[1] Appell Kriminali **Il-Pulizija v. Vincent Fenech** deciz fis-17 ta' Ottubru 1997.
[2] Appell Kriminali **Il-Pulizija v. Carmel Cauchi et** deciz fil-25 ta' Awissu 2008.

revoka” jew “l-annullar” ta’ sentenza, tintalab “it-tibdil”, “varjar” jew “riforma” taghha.

Ghal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi tilqa’ l-pregudizzjali sollevata mill-Avukat Generali fl-udjenza tat-2 ta’ Lulju 2008, tiddikjara l-appell ta’ Norman Lowell irritu u null, u tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tieghu. Il-perjodu operattiv ta’ erba’ snin ghall-finijiet ta’ l-Artikolu 28A tal-Kap. 9 jibda jiddekorri mil-lum. Il-Qorti tigbed l-attenzjoni tar-Registratur ghas-subartikolu (8) ta’ l-imsemmi Artikolu 28A.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM--------------------------------